

Innehåll

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2. Översikt av strategisammanhanget.....	5
2.1 Förändringar i strategisammanhanget.....	5
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	6
2.3 Synergier med andra svenska strategier	7
3. Resultatrevisning	8
3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	8
3.2 Stödområde 1: Hållbar fred.....	11
3.2.1 Mål 1.1: Mer inkluderande fredsprocesser, där kvinnor och unga deltar i högre utsträckning	11
3.2.2 Mål 1.2: Förbättrade förutsättningar för fredliga och inkluderande samhällen på lokal nivå	12
3.3 Stödområde 2: Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	13
3.3.1 Mål 2.1 Förbättrad rättssäkerhet och ökad transparens samt stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande.	13
3.3.2 Mål 2.2 Förbättrade förutsättningar för kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, samt för barnets rättigheter	14
3.4 Stödområde 3: Miljö, klimat, lantbruk och energi	15
3.4.1 Mål 3.1 Ökad och mer hållbar produktivitet inom lantbruket samt tryggare livsmedelsförsörjning	15
3.4.2 Mål 3.2 Mer hållbar vattenresursförvaltning samt ökad tillgång till vatten och sanitet	16
3.4.3 Mål 3.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi.....	17
4. Implikationer.....	19

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Strategirapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bland annat analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (till exempel rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna rapport använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Denna rapport använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

Trafikljusbedömningar

Trafikljusen är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i strategirapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och relevansen av verksamheten. Bedömningen består av ett färgsatt trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för utvecklingstrend

Grön: Utvecklingen går framåt	Gul: Utvecklingen har ingen tydlig riktning	Röd: Utvecklingen går bakåt
I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten framåt.	I förhållande till strategimål/strategi har utvecklingen i kontexten ingen tydlig riktning.	I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten bakåt.

Strategin och dess strategimål anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för utvecklingstrend används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender i de kontexter och tematiska områden där Sida är aktiv.

Sidas insatser och aktiviteter kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men trender handlar om större, komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Effekten av Sidas arbete bedöms alltså inte i detta trafikljus.

Trafikljus för portföljens relevans

Grön: Portföljen är relevant	Gul: Portföljen är delvis relevant	Röd: Portföljen är inte relevant
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller uppnår inte resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter bidrar eller förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

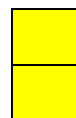
1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Område 1: Hållbar fred

Utveckling

Relevans

1.1 Inkluderande fredsprocesser

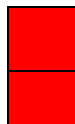

1.2 Fredliga och inkluderande samhällen

Område 2: Mänskliga rättigheter, demokrati och rättstatens principer

2.1 Rättssäkerhet, transparens och ansvarsutkrävande

2.2 Kvinnors, flickors och barns rättigheter

Område 3: Miljö, klimat, lantbruk och energi

3.1 Tryggare livsmedelsförsörjning och lantbruk

3.2 Hållbar vattenresursförvaltning

3.3 Förnybar energi

2. Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp: 1600 MSEK	Utbetalat belopp hittills: 1114 MSEK	Antal insatser 2021 17
--	--	----------------------------------

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Sedan militärkuppen den 25 oktober 2021³ (hädanefter 'militärkuppen') genomgår Sudan en mycket turbulent period. Stora frågetecken omgärdar nu den maktdelningsöverenskommelse mellan militär och civila som träffades efter 2019 års revolution och som skulle bana väg för Sudans demokratiska transition. Alltsedan kuppen inträffade har omfattande folkliga protester ägt rum på en regelbunden basis. Protesterna har mötts med våld och repression från säkerhetsapparaten. Den civila proteströrelse som ledde den revolutionen där Omar al-Bashir avsattes, men som sedan dess plågats av inbördes stridigheter, har nu åter fått ett gemensamt mål att enas kring. Det ter sig i nuläget osannolikt att motståndsrörelsen kommer låta sig kväsas, trots att militäretablissemangen i skrivande stund skjtit ihjäl 79 fredliga demonstranter⁴ sedan militärkuppen ägde rum.

Utöver det faktum att Sudans demokratiska reformer nu helt avstannat innebär militärkuppen sannolikt även att en negativ utveckling är att vänta inom flera andra avseenden. En direkt konsekvens av militärens maktövertagande är att det ambitiösa ekonomiska reformpaket som bland annat skulle rendera i skuldavskrivningar av historiska mått, nu abrupt pausats. Utan det förväntade ekonomiska stöd från det internationella samfundet står Sudan återigen på randen till ekonomisk kollaps. Såvida den politiska krisen inte får en lösning inom kort, är en situation med stegrande inflation och ökande humanitära behov därmed ånyo att vänta. Likaså har Sudans civilsamhälle en mycket komplicerad uppgift i att försöka upprätthålla de framsteg som under de senaste två åren tagits inom mänskliga rättigheter-området. Möjligheterna till en inkluderande och hållbar fred förefaller nu vara avlägsna. Samtidigt har den politiska instabiliteten på central nivå renderat i en ökad laglöshet och opportunism i landets periferi, med en våldseskalering och ökad osäkerhet som konsekvens.

³ The Guardian: Sudan's army seizes power in coup and detains prime minister – <https://www.theguardian.com/world/2021/oct/25/sudan-coup-fears-amid-claims-military-have-arrested-senior-government-officials>

⁴ Reuters: Protesters take to Sudan's streets again, decrying coup and arrests – <https://www.reuters.com/article/us-sudan-protests-idAFKBN2KF22D>

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör: N/A.	Strategins andel av det totala biståndet utgör: N/A.
Givargemensam samarbetsstrategi undertecknat av givare: N/A	Gemensamma EU-strategin gäller 20xx- 20xx Status på EU-gemensamprogrammering/WBT: N/A
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: DE, EU, USA, UK och SE	Sverige är den femte största givaren. Av EU MS är Sverige den andre största givaren.
EU-delegerat samarbete: 0 SEK är mottagna från EU-kommissionen under perioden 2018-2022.	

Vid strategiperiodens början var det internationella biståndet och givarkontexten i Sudan präglad av att biståndet i många år, av politiska skäl, helt och hållet dominerats av kortsiktiga humanitära insatser. Lägesbilden har sedan 2019 års omvälvande politiska förändringar kommit att ändrats något, även om det humanitära biståndet fortsatt förblir dominerande. EU är, tillsammans med Sverige och Storbritannien, de mer framträdande aktörer som verkar inom både det humanitära biståndet och utvecklingssamarbetet. EU:s bistånd till Sudan har tills nu främst kommit från 11:e EDF:ens reserver eftersom Sudan inte undertecknat Cotonouavtalet. Den nya biståndsstrategi för Sudan som EU arbetat med att ta fram för 2021-2027 ligger på is med anledning av militärkuppen – medel för Sudan kommer att göras tillgängliga genom "special measures" med fokus på framför allt resiliens. Givare som Tyskland och USA hade också, efter tidigare begränsningar att utöva utvecklingssamarbete med Sudan, båda påbörjat mer långsiktiga insatser i landet. Även Kanada har inlett en flerårig strategi och är en för Sverige viktig likasinnad givare. Samtidigt har en rad icke-DAC-aktörer en förhållandevis bred närvaro i Sudan, varav de främsta är Förenade Arabemiraten, Saudiarabien, Kina och Qatar.

Vad avser den humanitära givarbilden, så återfinns bland de traditionella bilaterala humanitära givarna förutom Sverige även USA, Storbritannien, Tyskland, Japan, Kanada, Nederländerna, Norge och Schweiz. Även EU:s generaldirektorat för humanitärt bistånd, ECHO, är en central aktör.

FN dominerar genomförandet av både humanitärt och det knappa långsiktiga utvecklingsstöd som finns. Strukturerna är fortfarande tungt centrerade kring den humanitära responsen. IMF och framför allt Världsbanken har sedan 2019 flyttat fram positionerna markant i och med deras stöd till det ekonomiska reformpaketet. Världsbanken har uppgraderat landskontorets status och är nu en nyckelaktör i Sudan, efter att tidigare endast ha spelat en perifer roll. Såväl Världsbanken som IMF har dock sedan militärkuppen valt att pausa all verksamhet.

Med innevarande strategi kom Sverige att ta en central plats i givarkollektivet och har genom att effektivt samordna och koordinera politik och bistånd både inom ambassaden och externt skapat en konkret plattform för *Team Sweden*. Sida var också under 2019 en av grundarna till givarkoordineringsmekanismen Sudan International Partnership Forum, SIPF, vars syfte var att skapa en lokal stark länk för dialog och koordinering mellan det nya sudanesiska styret och det internationella samfundet. Även detta arbete ligger för närvarande på is, till följd av den politiska utvecklingen.

Det traditionella givarsamfundet i Sudan betydligt mindre än vad som är brukligt, vilket också resulterat i att Sveriges roll inom biståndssektorn är större än vad strategins omfattning i normalfallet borde innebära. Detta förhållande gäller fortfarande fyra år in i strategin.

Sedan militärkuppen i oktober 2021, så har samtliga givare utom Japan valt att pausa all biståndsverksamhet vars syfte var att stödja en demokratisk övergång och/eller som förmedlats genom statliga strukturer. Det är ännu oklart vad militärkuppen kommer att ha för konsekvenser för givarsammansättningen i Sudan, främst för att det ännu är för tidigt att dra några långtgående slutsatser. Sammantaget är det dock tydligt att DAC-givare är enade i sin ovilja att stödja en militärregim, då biståndet har kommit att fungera som ett av de viktigaste påtryckningsmedlen för att Sudan ska uppnå ett demokratiskt, civilt styre.

2.3 Synergier med andra svenska strategier

Den globala humanitära strategin förblir ett viktigt komplement till den bilaterala utvecklingsstrategin. De humanitära behoven i Sudan är omfattande och har ökat dramatiskt de senaste åren. Den ekonomiska krisen tillika covid-19-pandemin har ytterligare förvärrat situationen. Samspelet mellan det humanitära och långsiktiga utvecklingssamarbetet har varit välfungerande under strategiperioden, och kommer fortsätta vara centralt under överskådlig framtid. De humanitära, livräddande insatserna gör det möjligt för utvecklingsinsatser att ta vid i syfte att stärka människors motståndskraft från att åter falla tillbaka i en humanitär situation. Den bilaterala strategin möter i flertalet insatser upp emot det humanitära. Exempel på sådana insatser inkluderar samarbetena med WFP, UNFPA och Mercy Corps. De främsta svårigheterna som ambassaden erfarit inom nexus-arbetet handlar i huvudsak om partners bristande förmåga att arbeta långsiktigt. Det faktum att Sudan historiskt varit mottagare av i huvudsak humanitärt bistånd har gjort att även traditionella utvecklingsaktörer inriktat sig mot kortsiktiga resultat. Detta faktum är sannolikt i hög grad drivet av tillgängliga givarmedel. Samtidigt är statliga strukturer mycket svaga, och även under förhållanden där det är önskvärt att stödja institutionsbyggande så är ambassaden ännu långt ifrån att kunna stödja dessa strukturer direkt.

Sida bedömer det fortsatt som att det finns utrymme för Sudan att få ytterligare kompletterande finansiering från globala och regionala strategier. Detta faktum understryks av det faktum att endast cirka 10 MSEK från övriga strategier tillfallit Sudan, utöver den bilaterala och humanitära strategin.

De senaste årens omvälvande förändringar, inklusive 2019 års revolution, covid-19-pandemin, ekonomisk kris och militärkuppen i oktober 2021, har renderat i att krisläge är att betrakta som någon form av normalläge för ambassadens team. För att kunna operationalisera strategin i en sådan ombytlig kontext krävs en stor flexibilitet.

3. Resultatredovisning

3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå

3A Utbetalade medel och antal insatser per stödområde

Row Labels	No of Contributions	Disbursed Amount	Disbursed Amount %
SUDAN20182022a - Sustainable peace	8	52 389 873	15,3%
SUDAN20182022a2 - Improved conditions for peaceful and inclusive societies at the local level	7	46 813 273	13,7%
SUDAN20182022a1 - More inclusive peace processes, with greater participation of women and young people	2	5 576 600	1,6%
SUDAN20182022b - Human rights, democracy and the rule of law	13	125 377 401	36,6%
SUDAN20182022b2 - Improved conditions for women's and girls' enjoyment of human rights, and for the rights of the child	9	75 014 391	21,9%
SUDAN20182022b1 - Improved rule of law, increased transparency, and strengthened conditions for accountability	9	50 363 010	14,7%
SUDAN20182022c - Environment, climate, agriculture and energy	9	164 410 347	48,0%
SUDAN20182022c1 - Increased and more sustainable agricultural productivity, and improved food security	8	135 587 938	39,6%
SUDAN20182022c2 - More sustainable water resource management, and increased access to water and sanitation	5	27 411 143	8,0%
SUDAN20182022c3 - Increased production of, and access to, renewable energy	3	1 411 266	0,4%
Grand Total	17	342 177 621	100,0%

3B Utbetalade medel och antalet insatser per globalt mål (Agenda 2030)

Row Labels	No of Contributions from Disbursed	Disbursed Amount
5 - Gender Equality	8	230 553 111
2 - Zero Hunger	7	178 303 921
1 - No Poverty	5	134 419 796
16 - Peace and Justice Strong Institutions	5	70 124 621
13 - Climate Action	3	68 363 421
6 - Clean Water and Sanitation	3	71 241 621
10 - Reduced Inequality	2	89 883 000
17 - Partnerships to achieve the Goal	2	7 178 175
3 - Good Health and Well-being	2	72 200 000
15 - Life on Land	1	21 710 105
7 - Affordable and Clean Energy	1	-1 821 825
4 - Quality Education	1	50 000 000

3C Sannolikheten att insatserna når sina mål

Row Labels	No of Contributions	Disbursed Amount
SUDAN20182022a - Sustainable peace	8	117 462 021
Likely	4	44 322 021
Very likely	3	23 140 000
Unavailable	1	50 000 000
SUDAN20182022b - Human rights, democracy and the rule of law	11	358 660 219
Likely	5	61 420 219
Very likely	4	217 240 000
Unavailable	2	80 000 000
SUDAN20182022c - Environment, climate, agriculture and energy	9	457 788 969
Likely	5	263 068 969
Very likely	2	87 920 000
Unavailable	2	106 800 000
Grand Total	14	933 911 208

Analys och diskussion kring underlag i P8

Fördelningen mellan strategiområdena representerar i stora drag den ambition Sida haft kring fördelning mellan de tre strategiområdena. 2019 års revolution, och den svenska regeringens påföljande beslut om att tillskjuta ytterligare strategimedel i syfte att stärka Sudans demokratiska transition, gav ett stärkt fokus på demokrati och statsbyggande.

Det knappa utbud av lämpliga samarbetspartners i Sudan ger litet utrymme att kunna välja partners, och ambassadens prioriteringar har i viss mån styrts av tillgängliga samarbetspartners.

Ytterligare en trend som kan skönjas är Sidas medvetna skifte mot att arbeta direkt med INGO:er och civilsamhällspartners, snarare än multilaterala samarbetspartners. Även om stödet till Världsbankens 'Family Support Program' representerade ett betydande undantag, så är trenden tydlig. Detta skifte motiveras huvudsakligen med att INGO:er i Sidas bedömning är starkare inom både resultatuppfyllelse och kostnadseffektivitet.

Vad avser Agenda 2030 reflekterar statistiken strategins målbild väl, där jämställdhet, matsäkerhet, jämlikhet, fred och klimat är i huvudfokus. Sida bedömer att fördelningen mellan olika SDGs ger en rättvisande bild av portföljens sammansättning och målbild.

Avseende perspektiven, var stödet till UN Women för sekundering av sex jämställdhetsrådgivare till ett flertal ministerier i Sidas bedömning mycket effektivt i att möta upp mot jämställdhetsperspektivet. Samarbetet har dock avslutats som resultat av militärkuppen. Samtidigt har International IDEA under 2021 utfört två studier inom jämställdhetsområdet, för att skapa en större förståelse för kvinnors politiska deltagande i Sudan. Jämställdhetsperspektivet är emellertid välintegrerat i strategiportföljen i sin helhet, trots betydande utmaningar kontextuellt.

Resiliensperspektivet fortsätter att utgöra ryggraden för Sidas arbete i Sudan. Utöver etablerade samarbeten med bland annat WFP och UNICEF, så har Sida under 2021 inlett diskussioner med flertalet traditionella humanitära aktörer inom fredsbyggandeområdet, framför allt inom det tematiska området 'skydd av civila'.

För att stärka Sidas arbete inom ramen för konfliktperspektivet, avropades en konsult från Sidas ramavtal för Fred och Mänsklig säkerhet för att göra en kartläggning av fredsbyggande i Darfur-regionen. Efter militärkuppen tvingades dock studien avbrytas, då målbilden inte längre ansågs uppnåelig. Med den tilltagande konfliktnivån i Sudan ökar naturligtvis vikten av ett konfliktkänsligt perspektiv i biståndet varför ambassadens team ser över hur detta kan stärkas i samtliga samarbeten.

Sudan är fortsatt hårt drabbat av klimatförändringarna. Med det nya samarbetet med Welthungerhilfe kommer portföljens miljö- och klimatperspektiv stärkas.

Sammanfattning av analys på målnivå

Efter militärkuppen den 21 oktober pausade Sida samtliga utbetalningar och de stöd till partners vilka i någon mån arbetade direkt mot staten. Sida kommunicerade till samarbetspartners att svenska medel inte ska bidra till att legitimera, kapacitera eller resurssätta de facto regimen. Stöd frikopplade från staten återupptogs medan övriga stöd formades om. Detta utgör den huvudsakliga anledningen till att vissa utbetalningar inte ägde rum under 2021.

Givet Sudans osäkra framtid föreligger en risk för flertalet av Sidas partner att inte kunna fortsätta arbeta i Sudan. I nuläget bedömer Sida att samtliga insatser fortsatt är sannolika eller väldigt sannolika att uppnå sina mål. Inom de insatser där arbetet inte kunnat fortgå till följd av

militärkuppen har partners än så länge kunnat justera målbilden för att fortsätta arbeta inom sina respektive tematiska områden.

Sida bedömer att strategimålen i god utsträckning har uppnåtts, vilket även reflekteras av den trend där portföljrelevansen numera är grön eller gul inom alla strategimål. Ett undantag kvarstår dock, nämligen förnybar energi, där det förblir utmanande att hitta relevanta partnerskap. Även det strategimål som omfattar inkluderande fredsprocesser bedöms vara långt ifrån att nå målbilden. Sammantaget bedöms det att det inom samtliga strategiområden finns starka partnerskap för att möta upp mot strategins övergripande mål.

Sida har genom ambassadens team fortsatt en ovanligt framträdande roll i Sudan, trots att flera nya givare anträt scenen efter 2019 års revolution. Sverige anses vara en ledande aktör inom jämställdhets- och demokratiområdena, och har i takt med att allt fler nya partnerskap etablerats även kommit att ta en allt större roll i arbetet kring att stärka civilsamhället.

När strategin nu når sitt femte och sista år finns det flera lärdomar att dra. Flertalet av de partnerskap som ingicks i början av operationaliseringen av strategin men innan delegering kommer inte att förlängas eller förnyas. Detta bör inte ses som ett misslyckande, utan snarare som ett tecken på att ambassadens team stärkts, både i antal medarbetare och i sin kontextuella kunskap. De olika kriser som drabbat och fortsätter drabba Sudan har både utgjort svårigheter för teamet i det dagliga arbetet, men samma kriser har även skapat möjligheter genom att bidra till en förståelse kring vilka partners och aktörer som kan navigera nämnda svårigheter.

Den förändringsteori som ligger till grund för strategin har i stort varit relevant under de fyra första åren av strategigenomförandet. Trots de senaste årens dramatiska förändringar i kontexten, inklusive ekonomisk kris, revolution och covid-19, så har strategin förblivit relevant. Bedömningen är att strategins flexibilitet har varit avgörande för att fortsätta kunna implementera strategin under dessa föränderliga förutsättningar.

3.2 Stödområde 1: Hållbar fred

3.2.1 Mål 1.1: Mer inkluderande fredsprocesser, där kvinnor och unga deltar i högre utsträckning

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet bedöms under strategiperioden ha gått *bakåt*.

Den fredsprocess som tog vid efter revolutionen, och som i oktober 2020 mynnade ut i Juba Peace Agreement (JPA)⁵, var inte att betrakta som en helt inkluderande process. Tvärtom så innebar avtalet endast en ny maktdelning mellan olika fragment av landets elit, denna gång mellan militäretablissemangen och tidigare rebelledare. En tydlig indikation på JPA:s brist på inklusivitet är det faktum att samtliga undertecknare ställde sig på kuppmaakarnas sida efter militärkuppen – trots att rebelledarnas väljarbas motsatte sig densamma.

Militärkuppen innebar även att förhandlingarna med de rebellgrupper som ännu ej signerat något fredsavtal nu helt avstannat. Dessa rebellgruppers krav, bland annat på genuin säkerhetsreform, är att betrakta som kritiska för att Sudan ska gå i en riktning mot civillett styre. Även om den rådande situationen framstår som mycket negativ så finns det fortfarande en smal chans att den dystra utvecklingen kan vändas. Den ömsesidiga vilja till försoning och kompromiss som tidigare åtminstone uttrycktes utåt är nu dock helt omintetgjord. Det är därmed otvetydigt så att utvecklingen inom strategimålet sedan militärkuppen har gått i en negativ riktning.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant.

Under 2021 bidrog endast en insats (Saferworld, insatsnummer 14661) till att nå strategimålet. Genom detta stöd främjar ambassaden en ökad inkludering av kvinnor och unga i fredsprocesserna på en nationell och lokal nivå.

Sida har under hela strategigenomförandet haft svårigheter att hitta relevanta aktörer och ingångar inom strategimålet. Det finns flera anledningar till dessa svårigheter. Utöver det faktum att det uppenbarar sig högst få möjliga partners inom området, så förblir det främsta hindret för ambassaden att kunna bidra på området att det helt enkelt saknas intresse hos landets elit till att inkludera det bredare civilsamhället i nationella fredsprocesser. Ytterligare en orsak till nämnda svårigheter är att det för att kunna bidra till fredsförhandlingar krävs antingen snabba beslutsprocesser, alternativt flexibla medel inom ramen för befintliga stöd. I stödet till Saferworld återfinns just en mindre oallokerad summa medel för den typen av ändamål, vilket under 2021 möjliggjort ett par mindre insatser för att öka inkluderingen av civilsamhället i pågående fredsförhandlingar mellan framför allt regeringsparter och rebellgruppen SPLM/N Abdelaziz al-Hilu.

⁵ Aljazeera: Sudan's government, rebels sign landmark deal – <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/3/sudans-government-rebels-set-to-sign-landmak-deal>

3.2.2 Mål 1.2: Förbättrade förutsättningar för fredliga och inkluderande samhällen på lokal nivå

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet bedöms under strategiperioden ha gått *bakåt*.

Sudans övergripande politiska utveckling har sedan militärkuppen haft negativa konsekvenser för möjligheterna till en hållbar fred på lokal nivå. De sista månaderna av 2021 såg en dramatisk våldseskalering, i synnerhet i Darfur-regionen. I skuggan av händelserna i Khartoum rapporteras det om en tilltagande våldsspiral med återkommande hämndaktioner, ökad rekrytering till olika väpnade grupper och en allmän laglöshet. Även andra bedömare anser att den senaste tidens händelser bidragit till en försämrad tillit och sammanhållning på lokal nivå.

Även om ovan nämnda våldseskalering kan sägas ha tilltagit efter militärkuppen, så har den senaste tidens händelser i praktiken endast förstärkt en redan befintlig trend. I Darfur har UNAMIDs frånvaro⁶ lett till ett säkerhetsvakuum, vilket nu fylls av etniskt baserade miliser. Dessa miliser konkurrerar om makt och inflytande, i en miljö som nu snarast är att betrakta som anarki. Även i övriga delar av landet observeras en tilltagande instabilitet, där tilliten till centralmaktens förmåga att upprätthålla någon form av lag och ordning renderar i opportunism och etniska spänningar.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant.

Under 2021 bidrog fem insatser till att uppfylla strategimålet. Stödet till Saferworld (14661) är att betrakta som det huvudsakliga stödet, även om stöden till båda UNICEF (12604) och Världsbanken (14273) är betydande för uppfyllande av strategimålet. Stöden till IDEA (14064) och WFP (13259) anses även i mindre utsträckning ha bidragit till strategimålet. Ytterligare ett stöd till Darfur Community Peace and Stability Fund, DCPSF (10804), bidrar till strategimålet, även om inga nya pengar tillskjutits under 2021.

Det finns ett närmast omätligt behov av fredsbyggande på lokal nivå i samtliga delar av Sudan. Sida bedömer dock att den nuvarande portföljsammansättning i relativt god utsträckning möter upp emot existerande behov. Stödet till Saferworld bidrar till att stärka sammanhållning och tillit i landets södra och östra delar. Inom ramen för den givargemensamma fonden DCPSF lanserades under 2021 17 nya fredsbyggandeprojekt fördelat på de fem Darfur-staterna. Sida har dock observerat utmaningar för DCPSF inom bland annat hållbarhetsaspekten, förmågan till att inkludera kvinnor och unga i beslutsprocesser, samt i att få summan av fondens delar att bli större än dess enskilda insatser. Sida initierade därför under 2021 en studie inom ramavtalet för fred och mänsklig säkerhet med syfte att undersöka möjligheterna till nya och innovativa ansatser till fredsbyggande i Darfur. Studien fick dessvärre avslutas i förtid till följd av den politiska utvecklingen i landet, och Sida kommer nu försöka hitta nya vägar att stödja fredsbyggandearbete på lokal nivå i Darfur-regionen.

Inom området social trygghet, så har Världsbankens flagskeppsprogram 'Family Support Programme' (FSP) pausats efter militärkuppen. FSP hade vid kupptillfället börjat att implementeras storskalig omfattning, men dess återupptagande är direkt avhängigt Sudans politiska utveckling.

⁶ UNAMID: UNAMID Ends its Mandate on 31 December 2020 – <https://unamid.unmissions.org/unamid-ends-its-mandate-31-december-2020>

3.3 Stödområde 2: Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

3.3.1 Mål 2.1 Förbättrad rättssäkerhet och ökad transparens samt stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande.

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet bedöms under strategiperioden ha gått *bakåt*.

Det demokratiska reformarbetet avbröts abrupt i och med militärkuppen, och det är i skrivande stund mycket osäkert hur situationen kommer att utvecklas. Det pågår ett kraftigt motstånd från civila som inte vill se någon form av samröre med militären. Militären har efter kuppen försökt konsolidera sin makt, men om och i så fall hur den kommer att inkorporera islamistiska, reaktionära krafter är ännu ottydligt. Tiden efter kuppen har präglats av att statliga aktörer begått regelbundna brott mot de mänskliga rättigheterna och gatorna är starkt militariserade. Det demokratiska utrymmet minskar, liksom detsamma för media och det civila samhället. Det finns dock områden som inte är helt nedstängda efter kuppen, och det märks att det civila samhället har stärkts under de senaste två åren av transition. Bland annat har åklagare och domare gått ut i ett gemensamt upprop för ansvarsutkrävande. Den senaste Afrobarometern⁷ visade att det finns väldigt låg tilltro till allas likhet under lagen, och detta har inte förändrats under transitionsperioden.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant.

Portföljen består av fem insatser inriktade på demokrati och mänskliga rättigheter. OHCHR (14126) har utbildat civila samhället i hur man rapporterar brott mot mänskliga rättigheter samt kring att bygga nätverk och koalitioner. Detta förarbete gjorde att OHCHR snabbt kunde aktivera nätverket efter militärkuppen. OHCHR har koordinerat rapporteringsprocessen inför kommande 'Universal Periodic Review' (UPR) och har i denna process uppnått två viktiga framsteg. För första gången har det civila samhället lämnat in en gemensam rapport och för första gången i Sudan nämns termen "sexuell läggning" i ett officiellt dokument⁸. UN Womens (13366) stöd till jämställdhetsrådgivarna var framgångsrikt och deras kompetenser har varit mycket efterfrågat på de respektive ministerierna, men projektet har nu avslutats efter kuppen. Flera av rådgivarna återanvänds nu för det nya stödet till UN Women, vilket fokuserar på stöd till det civila samhället i syfte att hålla tillbaka trenden mot ett krympande demokratiskt utrymme. International IDEA (14064) har under året genomfört flera insatser för att stärka kvinnors roll i beslutsfattandeprocesser, och bidragit med flera högnivåanalyser kring val- och konstitutionella frågor i syfte att vägleda den civila regeringen. Efter militärkuppen har de avslutat sitt stöd till regeringen. Generalsekreteraren för I-IDEA har haft konsultationer med medlemsländerna, där dessa deklarerade att de fortsatt ser I-IDEA som en relevant aktör i Sudan

⁷ Afrobarometer: Summary of results Afrobarometer Round 8 survey in Sudan, 2021. Compiled by Sudan Polling Statistics Center, SPSC

⁸ <https://undocs.org/A/HRC/WG.6/39/SDN/3>. OHCHR har också fått in termen sexuell orientering i FN:s landanalys som nu är inne i sista steget innan godkännande. Det fanns en oro kring att UPR:en inte skulle äga rum som planerat till följd av den sudanesiska regeringens motsträvighet, men efter ett par veckors försening ägde den så rum den 9 februari.

trots den förändrade politiska kontexten. Sida är i kontinuerlig dialog med I-IDEA om hur deras resurser bäst kan användas i den rådande, komplexa situationen.

3.3.2 Mål 2.2 Förbättrade förutsättningar för kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, samt för barnets rättigheter

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet bedöms under strategiperioden ha gått *bakåt*.

Efter militärkuppen i oktober har det offentliga rummet på många sätt stängts för kvinnligt deltagande. Det fanns dock redan innan militärkuppen en besvikelse bland kvinnor och ungdomar att de inte blivit mer inkluderade i beslutsfattande och i politiska processer. CEDAW och Maputoprotokollet ratificerades aldrig, och arbetsgruppen för reformering/översyn av den från sharia härrörande familjelagstiftningen hann inte offentliggöra sitt arbete innan kuppen inträffade. Sudan är ett av de länder som har skrivit under ”*Geneva Concensus Declaration*”, varigenom landet ställer sig bakom traditionella familjevärderingar. Den senaste Afrobarometern⁹ som publicerades i december 2021 påvisade att 57 % av Sudans medborgarna vill att landet ska styras av islamska lagar, vilket ofta påverkar kvinnors frihet (37 % vill styras enligt civila lagar)¹⁰. Samtidigt slår den ekonomiska krisen i Sudan hårt mot kvinnor och barn, och situationen har förvärrats till följd av rådande pandemi liksom konsekvenserna av militärkuppen.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant.

Under rapporteringsperioden har fem insatser ingått i portföljen och bedöms ha viktiga strategiska förankringar som möjliggör normativt arbete, samtidigt som partners genom egna nätverk når ner till lokal nivå. Plan International (13113), UNICEF (12604) och UNFPA (11400) samarbetar i arbetet mot kvinnlig könsstympning (FGM) och för att förhindra barnäktenskap. Programmet har varit framgångsrikt och under året offentliggjorde 83 byar att de ska förbjuda FGM, vilket är tredubbling i jämförelse med 2020¹¹. ’*The National Standard Operating Procedures*’ (SOP) kring FGM har uppdaterats och förts ner på delstatsnivå, liksom en färdplan för en implementering av artikel 141 i strafflagen vilken har till syfte att kriminalisera FGM. UNFPA har fortsatt sitt stöd för att förbättra förlossningsvården. Barnmorskeprogrammet har reformerats så att det ligger i linje med de standarder som anges i ’*International Confederation of midwives*’ (ICM). Etablering av barnmorskeföreningar har fortsatt på delstatsnivå. UNFPA och CVAW (Government of Sudan’s Combating Violence against Women Unit) publicerade i juli 2021, den första nationella utvärderingen

⁹ Afrobarometer: Summary of results Afrobarometer Round 8 survey in Sudan, 2021. Compiled by Sudan Polling Statistics Center, SPSC

¹⁰ Ibid

¹¹ Rapporter för 2021 är ännu inte färdigställda. Siffran kan eventuellt ändras.

om våld mot kvinnor¹². På normativ nivå för ambassadens team dialog med UNITAMS (United Nations Integrated Transition Assistance Mission in Sudan) för att i större utsträckning inkludera kvinnor i den konsultationsprocess som genomförs för att finna en väg ur den nuvarande politiska krisen, och har bidragit till att etablera gemensamma mötesplattformar mellan kvinnogrupper och UNITAMS.

3.4 Stödområde 3: Miljö, klimat, lantbruk och energi

3.4.1 Mål 3.1 Ökad och mer hållbar produktivitet inom lantbruket samt tryggare livsmedelsförsörjning

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet anses under strategiperioden ha gått *bakåt*.

Livsmedelsförsörjningssituationen har under 2021 fortsatt att försämrats kraftigt till följd av covid-19-pandemin, naturkatastrofer, konfliktrelaterad fördrivning och framför allt den djupa ekonomiska krisen. För den avsatta civilleda övergångsregeringen var jordbrukssektorreform en tydlig prioritering, med stort fokus inom strategiutveckling med stöd både från den privata sektorn och internationella samfundet. Efter militärkuppen är nu det fortsatta arbetet inom detta område ovisst. Enligt tillgänglig statistik var 9,7 miljoner människor i en situation av matosäkerhet (IPC 3 eller högre)¹³. Internt fördrivna personer, återvändande, hushåll bosatta i konfliktområden och flyktingar från grannländer tillhör alla de grupper som är mest drabbade av matosäkerhet. Det är Sidas bedömning att det ansträngda makroekonomiska läget på kort sikt kommer leda till en försämrad matosäkerhetssituation.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant.

Under 2020 bidrog åtta insatser till strategimålet. Portföljen svarar i hög grad upp mot behoven i kontexten, strategins mål, och uppnår önskade resultat för en större del av insatsernas utsatta mål. Portföljen utgjordes under 2021 av samma partners som under 2020. I slutet av 2021 ingicks dock ett nytt treårigt samarbetsavtal med Welthungerhilfe (14330).

Sida har under 2021 fortsatt ta en flexibel ansats till att anpassa aktiviteter och prioriteringar efter Sudans mycket rörliga kontext. Sidas partner har trots svårigheter fortsatt implementering, men de många svårigheterna har resulterat i ett lägre resultatuppfyllande än det utsatta strategimålet. Mercy Corps (13260) har fortsatt utveckla sin *'market system development approach'* och har i detta arbete samarbetat med privatsektorn för att stödja lokala bönder att nå ut på nya, och för dem tidigare otillgängliga marknader. Sammantaget har totalt 19 500 bönder fått stöd. Samtidigt har arbetet med plantskolor, trädgårdar för klimatsmarta odlingsmetoder och trädplantering fortgått. Stödet till WFP (13259) syftar till att möta den ökade matosäkerheten. Projektet har under 2021 uppvisat resultat inom båda dess två komponenter, *'Productive Safety Nets'* (PSN) och *'Post-Harvest Losses'* (PHL), även om PSN-komponenten försenats kraftigt till följd av pandemin. Projektbudgeten

¹² Voices from Sudan 2020: A qualitative assessment of gender based violence in Sudan

¹³ OCHA Humanitarian Needs Overview 2022.

för PSN ökade dock rejält till följd av den valutakursreform som genomfördes under året. Inom PHL fick totalt 21 000 bönder utbildning inom PHL och därmed stärka sin matsäkerhetssituation. UNDP:s 'Community Security and Stabilization Programme', C2SP (1231), avslutades i mars 2021. I slutrapporten rapporterades att 31 inkomstgenererande tillgångar överlämnades till målgrupperna i de sju staterna där projektet implementerades. Dessa tillgångar stärkte den lokala ekonomin, som enligt årsrapporten skapade 9450 säsongsarbeten för unga kvinnor och män. Sida valde dock att inte ingå nytt avtal med UNDP, bland annat till följd av bristande hållbarhetsprofil.

Framöver kommer prioriteringar för portföljen vara ett stärkt miljöperspektiv, men även ett synliggörande av synergier med hållbar vattenresursförvaltning samt förnybar energi och kapacitetsutveckling för att uppnå bättre och mer hållbara resultat. Under 2021 har det inkommit flera projektförslag som är under beredning som kan komma att stärka portföljen i detta avseende.

3.4.2 Mål 3.2 Mer hållbar vattenresursförvaltning samt ökad tillgång till vatten och sanitet

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet anses under strategiperioden ha gått *bakåt*.

I Sudan finns alltså en stor andel människor boendes i konfliktmiljöer, vilka ofta saknar tryggad tillgång till rent vatten för egen konsumtion, men även för bevattning av jordbruk och kreatur. Problemen inom landets vattenresursförvaltning är dock inte begränsade till behov av ytterligare investeringar, utan kräver även stora insatser för att skapa hållbara system för att hantera knappa vattenresurser och samtidigt beakta ett konfliktperspektiv. Vattenresursförvaltning identifierades av den avsatta civila övergångsregeringen som ett prioriterat område¹⁴. Med militärkuppen har möjligheten att påverka och förändra på policynivå gått om intet. I förlängningen finns det en ökad grogrund för att genom dessa förbättrade förutsättningar stärka tillgången till vatten på lokal nivå och hantera vattenresurserna på ett hållbart och konfliktkänsligt vis. Sudan har tagit fram tre strategier inom vattensektorn som förhåller sig till konstbevattning, vattentillgång till hushåll och nationell vattenresurshantering. Även om arbetet inom området avstannat efter militärkuppen, bör det dock betonas att den fortsatta situationen inom området ännu är ovisst i dagsläget.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant.

Under 2021 har arbetet fortsatt med samma fem partners som under 2020. Portföljen svarar i hög grad upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat för en större del av insatsernas mål. UNICEF fortsätter att vara en viktig partner på grund av deras centrala roll inom WASH-sektorn, vilket inte minst visade sig under pandemin. I responsen till covid-19-pandemin har de fortsatt svarat upp väl mot de plötsligt uppkomna behoven och samtidigt lyckats upprätthålla ett gott utvecklingsperspektiv. En viktig del av UNICEF:s arbete är att verka systemstärkande, och höja kapaciteten hos lokala partner och relevanta ministerier genom teknisk rådgivning. Under 2021 har UNICEF inlett sitt globala 'Reimagine WASH: Water Security for All'-initiativ i Sudan, som syftar till att utvärdera WASH-utmaningarna i förhållande till klimatförändringarna och föreslå potentiella

¹⁴ Sudan Water Sector Strategy 2021-2031.

alternativ att hantera WASH-relaterade risker och klimatförändringar, samt att hantera pågående vattenbrist.

ZOA:s IWRM-projekt (12443) befinner sig i slutstadiet och implementering avslutas i början på 2022 med en "no-cost extension". Projektet har stärkt sammanhållningen mellan olika aktörer, och samtidigt förbättrat situationen kring sanitet i insatsområdena. Detta förväntas i förlängningen bidra till reducerade konfliktnivåer och till att öka motståndskraften mot klimatförändringar.

Sida bedömer att ytterligare fokus kommer att krävas för att stärka vattenresursförvaltningen i Sudan, både genom att stödja en nationell IWRM-strategi samt att förbättra tillgången till vatten på gräsrotsnivå genom förbättrad drift, underhåll och hantering av befintlig infrastruktur av landets vattenförsörjningssystem.

3.4.3 Mål 3.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi

Utvecklingstrend

Utvecklingen mot strategimålet anses under strategiperioden ha gått *bakåt*.

60 procent av sudanesernas befolkning är energiosäkra¹⁵. Den nuvarande lagstiftnings- och policymiljöpolitiken är ett stort hinder för att utveckla sektorn för förnybar energi, även om det finns ett antal åtgärder som har vidtagits för att främja sektorn. En av dessa ansträngningar är 'Sudan Nationally Determined Contribution' (NDC) som planerar att generera 20 % av landets energibehov från förnybara energikällor. Det finns dock inga tydliga mål eller någon part som möjliggör investeringar. Politiken för att undanta utrustning för förnybar energi från importtullar har antingen inte verkställts eller försenats i lagstiftningskedet. Den av militärkuppen avsatta civilleda övergångsregeringen fattade en rad beslut om att reformera energisektorn som helhet, men det finns fortfarande avsevärda restriktioner, främst när det gäller investeringsklimatet i allmänhet. Brist på privat finansiering och hushållsfinansiering är andra faktorer som begränsar utvecklingen inom denna sektor. I och med militärkuppen ligger nu detta arbete helt på is, och det fortsatta arbetet inom området får anses mycket ovisst.

Relevans

Sida bedömer att portföljen inte är relevant.

Det finns i nuläget inga insatser som bidrar till att uppnå strategimålet. Portföljen uppfyller således inte behoven i kontexten eller strategimålet som sådant. Sida bedömer att det finns förutsättningar för att göra framsteg för att strategimålet åtminstone delvis ska kunna uppnås. Portföljen gör partiella framsteg i förhållande till strategiunderskottet, men i liten skala, och under 2021 har det funnits flera projektförslag som i framtiden kan resultera i samarbeten som kan stärka portföljen i detta avseende.

När det gäller utvecklingen av portföljen krävs ytterligare arbete för att stärka produktionen och tillgången till förnybar energi. Det finns möjligheter att investera i fossilfri energi för hembelysning och

¹⁵ World Bank: Access to electricity in Sudan – <https://data.worldbank.org/indicator/EG.ELC.ACCS.ZS?end=2019&locations=SD&start=1990>

matlagning, samt solenergi för bevattning, och solvattenpumpning. Under 2021 har projektförslag diskuterats där partner har för avsikt att pilottesta ett soldrivet mini-el nät för att ge tillgång till prisvärd och hållbar elektricitet på landsbygden, samtidigt som det skapar en gynnsam miljö för att utveckla sektorn. Förslaget granskas för närvarande och kan komma att stärka portföljen under kommande år.

4. Implikationer

Givet militärkuppen den 25 oktober 2021 så ändrades förutsättningar för Sidas utvecklingssamarbete med Sudan dramatiskt. Sudan har i skrivande stund en militärjunta gjuten i Omar al-Bashirs skepnad vid makten. Det bör påpekas att innevarande strategi framtogs under liknande förhållanden, och Sida anser sig väl riggad för att anpassa portföljen till en situation där militären konsoliderar makten, samtidigt som strategins flexibilitet upprätthålls i det fall Sudans demokratiska transition återuppstår. Nedan följer en rad aspekter som i och med militärkuppen har förändrat förutsättningarna för strategiarbetet:

- Sida har sedan militärkuppen avslutat eller anpassat samarbetsformer vars syfte var att stärka statlig kapacitet och därmed också demokratisk övergång i linje med den tidsram den civilleda övergångsregeringen arbetade efter. Detta faktum föranleder ett bredare skifte till ett fokus på implementering på lokalsamhällsnivå, i motsats till vertikal och institutionsbyggande programmering.
- Givet att det påbörjade ekonomiska reformpaketet av historiska mått nu är pausat förväntas den ekonomiska situationen förvärras ytterligare, med tilltagande humanitära behov som följd. Sida kommer därmed att ha ett fortsatt fokus på resiliens tillika fortsatt nära samarbete med den humanitära strategin.
- Sudan befinner sig i ett mycket ovisst läge, där de möjliga utfallen av den rådande politiska krisen spänner mellan extrema ytterligheter. Situationen kräver därmed en fortsatt stor flexibilitet för att kunna navigera omfattande och hastiga förändringar.
- Den nuvarande situationen innebär många utmaningar, men skapar även möjligheter i form av att det bidragit till en förståelse kring vilka av Sidas partners som är lämpade att arbeta i den sudanesiska kontexten.
- Alltsedan 2019 års revolution har Sida arbetat för att stärka civilsamhället. I den nuvarande situationen bedömer Sida det vara av yttersta vikt att arbeta för att upprätthålla civilsamhällets manöverutrymme, inklusive yttrandefrihet. Sida kommer i detta arbete verka för en mångfald av röster.
- Den alarmerande våldseskaleringen som observeras i flertalet delar av Sudan, inte minst i Darfur, borgar för ett ökat fokus på skydd av civila.
- Konventionell fältuppföljning av partners har både begränsats av covid-19-pandemin, och nu av den ovissa politiska situationen. Sida kommer därmed fortsatt att behöva arbeta med alternativa uppföljningsmetoder.

Sida har även identifierat ett antal prioriteringar som hade varit relevanta även oaktat landets politiska utveckling:

- Fortsätta arbetet med att stärka integrering av jämställdhetsperspektivet, liksom miljö- och klimatperspektivet i portföljen som helhet.
- Att stärka integreringen av fredsbyggande av befintliga insatser inom strategiområde 3, miljö, klimat, lantbruk och förnybar energi